

Certificering af universitets- underviseres engelsksproglige kompetencer

Overgangen fra dansk til engelsk som undervisningssprog på mange uddannelser ved danske universiteter medfører, at stadig flere undervisere nu underviser på et andet sprog end deres modersmål. Selvom mange undervisere tilsyneladende klarer denne omstilling uden betydelige vanskeligheder, indikerer forskning, at overgangen til engelsk som undervisningssprog kan medføre en forringelse af undervisningens kvalitet (se fx Vinke, 1995; Klaasen, 2001; Wilkinson, 2005; Tange, 2010). For at opretholde et højt niveau i undervisningen har Københavns Universitet (KU) implementeret en certificeringsprocedure, som skal sikre et tilfredsstillende engelsksprogligt niveau blandt undervisere på en række af universitetets kandidatuddannelser.

Certificeringsproceduren er udviklet af KU's Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP) og har fået navnet »Test of Oral English Proficiency for Academic Staff« (TOEPAS). Det overordnede formål med TOEPAS er at vurdere, om underviserne har de sproglige forudsætninger, det kræver, for at undervise på engelsksprogede uddannelser på kandidatniveau. Testen tjener imidlertid også et andet, formativt formål, nemlig at give testtagerne feedback

JOYCE KLING

Ph.d.-stipendiat, Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet
joyce@hum.ku.dk

LARS STENIUS STÆHR

Projektleder, Novo Nordisk
larsstaehr@gmail.com

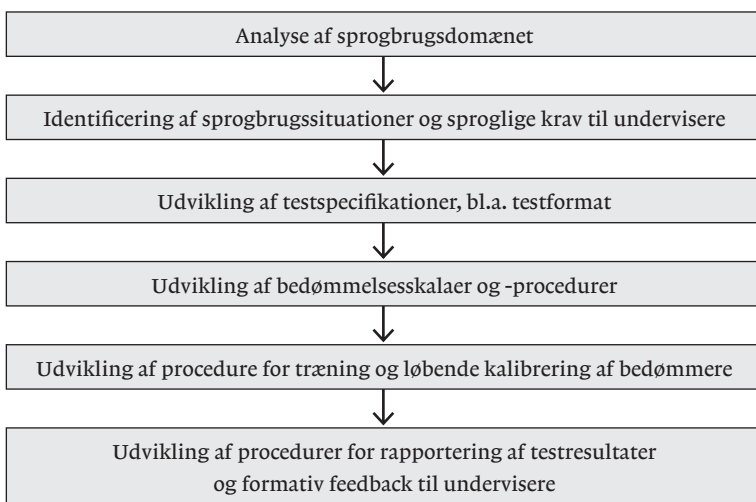
på deres sproglige præstation. Dermed giver testen testtagerne et redskab, som de kan bruge til at forbedre deres engelske sprogfærdighed.

Hensigten med denne artikel er at skitsere hovedfaserne i udviklingen af TOEPAS samt at sætte fokus på centrale aspekter af testen, som bidrager til at styrke dens validitet og reliabilitet. Derudover vil vi kort beskrive den formative feedback, som testtagerne får på baggrund af deres præstation i testen.

Hovedfaserne i udviklingen af TOEPAS

Figur 1 beskriver hovedfaserne i udviklingen af TOEPAS fra den indledende analyse af sprogbrugsdomænet over udvikling af testformat og bedømmelsesskalaer til rapportering af testresultater til testtagerne. Det er vigtigt at understrege, at testen ligeledes har været igennem en pilotafprøvningsfase, som førte til en række justeringer, inden den endelige version af testen blev implementeret.

Figur 1: Hovedfaserne i udviklingen af TOEPAS

I det følgende vil vi se nærmere på nogle af faserne i udviklingsprocessen.

Analyse af sprogbrugsdomænet

Som det fremgår af figur 1, blev testformatet udviklet på baggrund af en analyse af sprogbrugsdomænet. Bachman & Palmer (1996: 44) definerer begrebet »sprogbrugsdomæne« (target language use domain) som »en række specifikke sproglige opgaver (language use

tasks), som testtageren med stor sandsynlighed vil opleve i andre sammenhænge end testsituationen, og som vi ønsker, at vores vurderinger af sproglig kompetence skal kunne generaliseres til«. I forbindelse med domænespecifikke test som TOEFL er det vigtigt, at testsituationen afspejler sprogbrugsdomænet, således at testtagerens præstation i testen kan opfattes som repræsentativ for testtagerens sproglige kompetence i forbindelse med sproglige opgaver i sprogbrugsdomænet generelt. En stærk sammenhæng mellem de sproglige opgaver, der indgår i testen, og selve sprogbrugsdomænet giver testen bedre validitet og autenticitet.

For at sikre sammenhæng mellem testen og sprogbrugsdomænet undersøgte vi, hvordan den engelsksprogede undervisning på KU rent faktisk foregår. For at få et realistisk indtryk af undervisningen overværede vi en række undervisningssituationer på uddannelser med engelsk som undervisningssprog, vi interviewede studielede på sådanne uddannelser, og vi gennemførte korte interview med underviserne selv.

Vores analyse af sprogbrugsdomænet fokuserede primært på de mundtlige sprogbrugssituationer, som universitetsundervisning indebærer, eksempelvis i forbindelse med forelæsning, holdundervisning, gruppearbejde og laboratorieundervisning. I disse forskelligartede undervisningssituationer stilles underviserne over for en række sproglige udfordringer. Vores domæneanalyse viste ikke overraskende at sprogbrug i interaktion med studerende og til præsentation af fagligt stof er nogle af de mest almindelige i universitetsundervisning:

Som beskrevet nedenfor udviklede vi et testformat, hvor disse sproglige opgaver indgår.

Testformatet

På baggrund af domæneanalysen udviklede vi en testprocedure, der simulerer to af de sprogbrugssituationer, som er almindelige i sprogbrugsdomænet: 1) Forelæsning med udgangspunkt i visuelle hjælpemidler, men uden manuskript og 2) Interaktion med studerende om forelæsningsindhold og om beslægtede emner. Disse to opgaver indgår i testproceduren for at gøre det muligt at vurdere, om testtageren er i stand til at håndtere de sproglige udfordringer, som domæneanalysen viste, er mest almindelige i universitetsundervisning. Naturligvis ville en vurdering af en undervisers sproglige kompetence ideelt set foregå i forbindelse med en rigtig undervisningssituation, men af praktiske årsager er det ikke muligt

at certificere på denne måde. En simulering af en undervisnings-situation er derfor det tætteste, man i en testsituation kommer på virkeligheden i undervisningslokalet, og dette testformat blev af testtagerne i pilottestningen af proceduren vurderet som autentisk.

En TOEPAS-certificeringsprocedure varer ca. 2 1/2 time og involverer tre undervisere fra samme uddannelse eller forskningsfelt, som hver holder en *kort forelæsning* og desuden indgår i et *rollespil* som »studerende« for at simulere en rigtig undervisningssituation. Hver testtager holder altså en forelæsning om et emne, der hører under vedkommendes ekspertise, og diskuterer herefter forelæsningen med sine kolleger, der foregiver at være studerende. I modsætning til andre sprogtest bestemmer vi ikke, hvilke emner testtageren skal tale om. Testtageren vælger selv et emne, som han eller hun normalt underviser i, hvilket gør det muligt for bedømmerne at iagttage testtagerens mundtlige sprogfærdighed i forbindelse med en situation, der på de væsentligste punkter ligner almindelig universitetsundervisning. For at kunne simulere en undervisningssituation, hvor testtageren interagerer med studerende om forelæsningsindholdet realistisk, er det vigtigt, at de tre testtagere kommer fra samme uddannelse eller fagområde, således at de kan indgå i naturlig samtale om det pågældende emne. Denne forholdsregel sikrer, at de sproglige opgaver i testen ligner dem, der forekommer i forbindelse med almindelig universitetsundervisning.

Testen optages på video, og to trænedede bedømmere vurderer testtagernes præstation på baggrund af selve testsituationen og videooptagelsen. Den endelige bedømmelse består i en *holistisk* bedømmelse på en skala fra 1 til 5, som gives med udgangspunkt i en *analytisk* profil, der baseres på følgende kriterier: *fluency*, udtale, ordforråd, grammatik og interaktionsevne. Bedømmelsesskalaerne beskrives nærmere i næste afsnit.

Bedømmelsesskalaer og -procedurer

Som nævnt ovenfor indgår der to elementer i bedømmelsen af hver testtagers præstation: 1) En bedømmelse på fem analytiske skalaer (*fluency*, udtale, ordforråd, grammatik og interaktionsevne) og 2) En samlet holistisk bedømmelse.

Til hver af de fem sproglige delkompetencer er der udarbejdet detaljerede deskriptorer på fem niveauer, således at der foreligger nøje beskrivelse af, hvad testtagerne skal kunne på hvert trin i bedømmelsesskalaen.

Når man kigger på alle fem delkompetencer, vil en god præstation i testen således demonstrere en høj grad af *fluency*, altså evne til at tale flydende, ubesværet og sammenhængende i et naturligt tempo og uden unaturlige sproglaterede pauser. Endvidere vil den gode testtagers *udtale* være letforståelig og præcis, og den vil ikke skabe forståelsesproblemer eller i det hele taget være en hindring for effektiv kommunikation. I forhold til *ordforråd* indebærer en god præstation bl.a. korrekt brug af en bred vifte af akademiske og domænespecifikke ord og endvidere god beherskelse af idiomer og kollokationer. I en god præstation er testtagerens *grammatik* kendetegnet ved korrekthed og præcision i såvel simple som komplekse grammatiske strukturer. Endelig vil den gode præstation være kendetegnet ved god *interaktionsevne*, hvilket indebærer, at testtageren forstår og svarer passende og effektivt på spørgsmål og kommentarer. I den gode præstation er testtageren ligeledes fuldt ud i stand til at håndtere uklare spørgsmål og misforståelser, eksempelvis ved brug af opklarende spørgsmål og eventuelt anmodninger til de studerende om at gentage eller omformulere uklare spørgsmål.

Denne analytiske profil fører så til en indplacering på den holistiske skala. Som det også er tilfældet i andre test (eksempelvis IELTS), er den holistiske skala i TOEPAS ikke blot en sammenfatning af de analytiske deskriptorer. I stedet består den holistiske skala af mere overordnede og gennemskuelige kompetencebeskrivelser til brug for testtageren selv og til brug for andre parter (institutedere, dekaner, administratorer osv.).

Tablet 1: Den holistiske bedømmelsesskala (TOEPAS)

Resultatet af certificeringen er baseret på en samlet vurdering af underviserens *fluency*, udtale, ordforråd, grammatik og evne til at interagere på engelsk i forhold til undervisning på universitetsniveau.

-
- 5: Underviseren har vist engelskkundskaber i forhold til undervisning på universitetsniveau svarende til, hvad man ville forvente af en veltalende, veluddannet person med engelsk som modersmål. Underviseren er derfor certificeret til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog. Sprogtræning er ikke nødvendig.
-
- 4: Underviseren har vist fremragende engelskkundskaber i forhold til undervisning på universitetsniveau. Underviseren er derfor certificeret til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog. Sprogtræning er ikke nødvendig.

-
- 3: Underviseren har vist gode engelskkundskaber i forhold til undervisning på universitetsniveau. Underviseren er derfor certificeret til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog. Sprogtræning er ikke nødvendig, men underviseren vil muligvis have udbytte af sprogtræning med fokus på et eller flere af de sproglige forhold, der er blevet evalueret ved certificeringen.

 - 2: Underviseren har ikke vist tilstrækkelige engelskkundskaber i forhold til undervisning på universitetsniveau. Underviseren er derfor ikke certificeret til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog. Sprogtræning er nødvendig.

 - 1: Underviseren har vist engelskkundskaber med betydelige mangler i forhold til undervisning på universitetsniveau. Underviseren er derfor ikke certificeret til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog. Omfattende sprogtræning er nødvendig.
-

Umiddelbart efter hver certificeringsprocedure vurderer bedømmerne både individuelt og i fællesskab hver af præstationerne. Efter at have vurderet en testtagers præstation i forhold til de fem sproglige delkompetencer, som udgør den analytiske profil, tildeler bedømmerne en holistisk bedømmelse på femtrinsskalaen i Tabel 1. På dette stadie i bedømmelsesprocessen diskuterer bedømmerne deres individuelle vurderinger af præstationen, og de skal i fællesskab blive enige om en holistisk bedømmelse. Testtagere, der opnår resultatet 3, 4 eller 5 på den holistiske skala, certificeres til at undervise på kurser med engelsk som undervisningssprog, mens testtagere, som opnår resultatet 1 eller 2, og hvis engelsksproglige kompetencer i forbindelse med undervisning på universitetsniveau altså viser betydelige mangler, ikke certificeres.

For at sikre testens reliabilitet og validitet er alle bedømmelsesprocedurer og selve testsituationen standardiseret i så vid udstrækning som overhovedet muligt. Hvis de to bedømmere ikke kan nå til enighed om en indplacering på den holistiske skala, indkalder en tredje bedømmer, som vurderer den pågældende præstation med udgangspunkt i videooptagelsen. De tre bedømmere diskuterer derefter deres individuelle vurderinger af præstationen og når til enighed om et holistisk resultat. I alle tilfælde, hvor en præstation bedømmes til resultatet ikke certificeret (1 eller 2) eller til en

toppræstation (5), indkaldes en tredje bedømmer, som bekræfter dette resultat ved hjælp af videooptagelsen.

Alle bedømmelsesprocedurer er nøje fastlagt og bliver fulgt ned til mindste detalje. Bedømmerne skal ved hver certificering redegøre for deres samlede vurdering af en præstation ved brug af deskriptorerne inden for hver af de fem sproglige analytiske skalaer. Endelig holdes der regelmæssigt normeringsmøder, hvor deskriptorerne diskuteres, og hvor både specielt udvalgte og tilfældige videooptagelser bliver bedømt på ny. Videooptagelserne tjener således flere formål: de er et vigtigt værktøj i forbindelse med træningen af bedømmerne, og de sikrer konsekvens (og dermed reliabilitet) i vurderingen af testtagernes præstationer og sammenhæng med de kriterier, der i form af deskriptorer ligger til grund for bedømmelsen.

Feedback efter certificeringen

I sprogtest i almindelighed gives der sjældent anden feedback til testtageren end en overordnet kompetencebeskrivelse, som beskriver præstationen. En TOEPAS-testtager modtager imidlertid mere detaljeret feedback på sin præstation, hvilket betyder, at TOEPAS som nævnt i indledningen også tjener et formativt formål. Foruden certifikatet, hvoraf det holistiske resultat fremgår, modtager testtageren en detaljeret skriftlig beskrivelse af sin sprogfærdighed inden for delkompetencerne *fluency*, udtale, ordforråd, grammatik og interaktionsevne. Den skriftlige feedback indeholder eksempler på både god og dårlig sprogbrug og indikerer, om underviseren kunne have udbytte af sprogtræning i en eller flere af de sproglige delkompetencer. Ud over den skriftlige feedback modtager testtageren også et link til videooptagelsen af præstationen. Videooptagelsen er et naturligt supplement til den skriftlige feedback, fordi den giver testtagerne et redskab til at gennemgå feedbacken, vurdere deres egne præstationer og eventuelt overveje, om sprogtræning kunne være fordelagtig for dem. Endelig har testtageren mulighed for at få et opfølgende møde med en af bedømmerne om præstationen. Dette giver testtageren mulighed for at skabe klarhed omkring detaljer i feedbacken, og et sådant møde kan udgøre et skridt på vejen i testtagerens sproglige kompetenceudvikling. Mødet giver endvidere bedømmeren mulighed for at uddybe aspekter af feedbacken samt give vejledning om, hvilke særlige sproglige områder testtageren bør fokusere på for at blive bedre til at under-vise på engelsk.

Konklusion

I denne artikel har vi kort skitseret faserne i udviklingen af TOEPAS samt beskrevet centrale aspekter af testen. Som det forhåbentlig er fremgået, er testens endelige udformning således et resultat af en grundig udviklingsproces baseret på en konkret domæneanalyse, og dette bidrager efter vores opfattelse til at gøre TOEPAS til et validt, pålideligt og transparent redskab til at vurdere underviseres mundtlige engelskkundskaber i forbindelse med undervisning på universitetsniveau. Yderligere undersøgelser er dog nødvendige for at understøtte denne opfattelse empirisk.

Til sidst er det vigtigt igen at understrege, at TOEPAS er mere end blot et certificerings- og kvalitetssikringsredskab, idet feedbacken, som alle testtagere modtager, kan danne udgangspunkt for det videre arbejde med den enkelte undervisers sprogfærdighed.

Litteratur

- Bachman, L. F. and Palmer, A. S. (1996): *Language Testing in Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Douglas, D. (2000): *Assessing languages for Specific Purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Klaassen, R. (2001): *The International University Curriculum. Challenges in English medium instruction*. Ph.d.-afhandling. Delft: Technische Universiteit Delft. <http://repository.tudelft.nl/view/ir/uuid%3Adea78484-b8c2-40d0-9677-6a508878e3d9/>
- Tange, H. (2010): Caught in the Tower of Babel: university lecturers' experiences with internationalization. *Language and Intercultural Communication*, 10:2, 137-149. <http://dx.doi.org/10.1080/14708470903342138>
- Vinke, A. A. (1995): *English as the Medium of Instruction in Dutch Engineering Education*. Ph.d.-afhandling. Delft: Technische Universiteit Delft. <http://repository.tudelft.nl/view/ir/uuid:491b55f9-fbf9-4650-a44d-acb9af8412a8/>
- Wilkinson, R. (2005): Integrating content in language and language in content: Conclusions from two experiences. I Wilkinson, R. (ed.) (2005): *Integrating Content and Language: Meeting the challenge of a multilingual higher education*. (453-465). Maastricht: Universitaire Pers Maastricht.